

[Undervisningsministeren.]

de savner viden, fordi de savner tilstrækkeligt kendskab til den verden, der omgiver dem.

Ønsket om en udvidelse af undervisningspligten er altså ganske enkelt motiveret med ønsket om at give de unge den bedst mulige start både i rent menneskelig henseende og med henblik på senere erhvervsmæssige muligheder.

Men, vil nogle sige, vi er enige i dette med uddannelsens stigende betydning, men hvorfor af den grund udvide undervisningspligten? Vi ser for hvert år, at flere og flere unge bliver under uddannelse ud over de 7 undervisningspligtige år. Hvorfor ikke lade problemet løse sig selv?

Jeg mener ikke, dette er en holdbar tankegang. Det er rigtigt, at ca. 88 pct. af eleverne i folkeskolens 7. klasse gik videre i 8. klasse eller i 1. real i 1966. Men der er altså stadig, som hr. Gottschalck-Hansen også var inde på, tusinder af unge hvert år, der kun får de 7 undervisningspligtige år. Netop i en periode, hvor manglende uddannelse er et så stærkt handicap, bliver dette handicap særlig udtalt, når andre i stadig højere grad hører til den, jeg ved ikke, om man kan sige privilegerede gruppe, når det er flertallet, der har en god uddannelse. Der er altså her tale om et handicap, hvis virkning stadig forstærkes. Og det er jo ikke sådan — og det mener jeg er meget vigtigt at understrege — at de, der forlader folkeskolen efter de 7 år, står i første række, når det gælder om at søge frivillig videreuddannelse. Det er netop i stigende grad de unge, der har gået i skole efter de 7 år, vi møder igen i de frivillige skole- og uddannelsesformer. Ordet om, at „mer vil have mer“, viser sig — heldigvis da — også at have gyldighed i uddannelsesmæssig henseende.

Det indvendes undertiden, at mange børn er skoletrætte, og det er rigtigt. Det gælder, og det synes jeg er helt afgørende, utvivlsomt i lige så høj grad de grupper af børn og unge, der fortsætter ud over det 14. år, som dem, der ikke gør det. Skoletræthed kan træffes i begge lejre; men der er en gruppe unge, for hvem skoletræthed — fordi den måske er kombineret med en meget beskednen økonomi i hjemmet eller manglende interesse for fortsat skolegang

i hjemmet — får til følge, at deres undervisning afbrydes. Mon ikke de fleste af os har kendt til skoletræthed på et eller andet tidspunkt? Skoletræthed som begreb må i første række være en udfordring til vor pædagogiske kunnen og formåen. Det må være opgaven at finde så mange og så varierede uddannelses tilbud som muligt og sådanne undervisningsformer, at vi finder frem til uddannelser, der kan appellere til alle unge.

Så er der også nogle, der siger, at de unge har så godt af at komme ud „og prøve kræfter“. Jeg er helt enig i, at arbejdet i det praktiske erhvervsliv ofte giver erfaringer og en modenhed, som det kan være vanskeligt for skolen at give. Vi kender jo alle sammen til at møde unge, der har gået længe i skole, som har en god viden, men som vi måske nok af og til synes mangler noget af den modenhed i forholdet til problemerne, som deres kammerater, der er gået ud af skolen noget før, har erhvervet ude i det praktiske liv. Det kan måske somme tider være vanskeligt for skolen at give dette, men skolen må også se en udfordring i det spørgsmål.

Som allerede sagt er erhvervene ikke særlig interesserede i at beskæftige de helt unge. Jeg har bemærket mig, at argumentationen om det praktiske arbejdes velsignelse netop på dette alderstrin oftest kommer fra folk, der selv har fået en særdeles god og lang uddannelse, og som også sørger for, at deres børn får en god og lang uddannelse; det er altså, om jeg må sige det sådan, de andres børn, der i stedet for en uddannelse skal ud for, som det hedder så smukt, at prøve kræfter. Men en pædagogik, der væsentligt er beregnet for andres børn, og som man ikke rigtig holder for god nok til sine egne, har nu aldrig gjort noget stort indtryk på mig.

Jeg understregede før, at vi må fastholde, at vi har undervisningspligt, men ikke skolepligt, og at det er den linje, der må fortsættes. Det vil altså sige, at folkeskolen ikke kan få monopol på disse år — en monopolstilling, som folkeskolen jo heller ikke ønsker. Jeg tror, det er rigtigt, at den linje, vi ser inden for folkeskolen på de ældste trin, hvor folkeskolen jo i stigende grad kommer til at svare til, kan vi sige det sådan, de mange muligheders skole, at